

Susanne Skogstadová (Norsko)

Po střední škole pracovala několik let v továrně na výrobu oken, nyní studuje scenáristiku v Oslu (nar. 1991). Literární prvotinu vydala ve dvaceti šesti letech, věnuje se v ní tématu stárí, samotě a protikladu mezi minulostí prodchnutou láskou a přítomností naplněnou ztrátou a žalem. Vypravěčkou je stárnoucí žena, která se po smrti manžela propadá do hluboké deprese. Opakováním motivů v této lyrizované próze napodobuje autorka tékání lidské mysli. Její debut, v němž zachytila rovněž rozporuplný vztah dnešní společnosti ke starým lidem, vyšel česky pod názvem *Tišina*. Je řazena mezi nejtalentovanější mladé skandinávské autory.

úryvky z knihy *Tišina* přeložil Tereza Blatná

Nevím, kdy jsem si uvědomila, že vstoupil do mého života. Stejně tak nevím, kdy jsem si uvědomila, že ho opustil. S jistotou vím jedině to, že už neexistuju.

Všichni ho dobře známe. Ten náhlý, silný a nezkrotný cit. Který tě strhne jako bouře na pobřeží. Srazí tě k zemi. Běsní.

Bouře však netrvají věčně.

Každá bouře jednou utichne.

A když zmizí, zanechá po sobě jen drobné připomínky. Vyvrácený strom, špatně uvázaný člun vyvržený na břeh. Před bouřemi by ses měl mít na pozoru.

Ale možná bys měl nějakou zažít. Nechat se jí obklopit. Přestát ji.

Možná tě to připraví.

Možná tě to ochrání.

Nebude to totiž bouře, co si uchováš v paměti. Je tu něco mnohem nebezpečnějšího.

Dlouhé léto. Příklad se plíživě jako rodící se jaro. Nespěchá.

Začne stroze a odměřeně. Všimneš si ho teprve ve chvíli, kdy už je příliš pozdě. Už tě neopustí. Protože na to léto nikdy nezapomeneme. Honbu za ním. Stesk po něm.

Našlapuj však obezřetně.

Neboť když jsi spatřil slunce.

Když ses ocitl ve světle.

Když jsi na kůži pocítil teplo.

Tak jsi ve smrtelném nebezpečí. Protože nejsi připravený na příchod zimy.

1.

Věčnost.

Slovo, kterým se neustále někdo oháněl. Nikdo mu ale doopravdy neuměl dát obsah. Nikdo mu ale doopravdy neuměl vtisknout hloubku.

Věděla jsem jen to, že věčnost je nekonečná. Nemá začátek ani konec. Jedná se o veličinu postrádající rozměry.

O nezměřitelnou délku.

Lidé o ní mluvili, když někoho milovali a mělo to trvat navěky. Když nic většího na světě ani v životě neexistovalo.

Přesahovalo to samotnou věčnost.

Nevěřila jsem, že by něco mohlo být větší než věčnost.

Beztak jsem nevěděla, co ona věčnost vlastně je. Ze všeho největší je ale láska, tvrdili.

Ani tu jsem ovšem neznala.

Slýchala jsem o tom v rádiu. Vídala jsem to v televizi. Čítala jsem o tom v bibli.

Ale nevěřila jsem tomu.

Netušila jsem, že je možné mít někoho rád po celý život, a už vůbec ne, že to může být navěky. Že existuje cit, který přežije smrt, že existuje cit, který neustoupí. Ani času. Ani věčnosti.

Ale to bylo předtím, než jsi mě našel.

Tehdy jsem zjistila, že takový cit existuje.

Cit, který nikdy nepodlehne, který nikdy nepoleví.

Cit, který prostě je.

A vždy bude.

A tehdy jsem zjistila, co je věčnost.

Že se nachází ve mně, stejně jako já v ní.

Že je s námi i v nás.

Že jsme všichni pomíjiví i věční.

Zjistila jsem, že věčnost zahrnuje tenhle cit, stejně jako ten cit obsahuje věčnost.

Cit tak ukrutně stálý, že svou velikostí přesahuje i věčnost a říká mi, že vše, co se stalo, se mělo stát. A kdo dokáže vzdorovat něčemu takovému. Něčemu, co přetrvá, přestože tělo zpráchniví. To přece žádný člověk nedokáže.

Vzpomínám si, jak ses mi pomalu dostával pod kůži. Jako bych se zamotávala do pavučiny, až jsem v ní uvízla. Nemohla jsem se ani pohnout. Byla jsem ti vydána napospas.

Pořád jsem.

Vzpomínám si, jak jsme se nasmáli. Jak sis mě dobíral.

Jak sis ze mě dělal legraci. A já se usmívala.

Že jsem nenápadně procitla. Potřebovala jsem to.

Ne všem by to prošlo.

Tobě ale ano.

Neviděla jsem tě prvně. Věděla jsem, kdo jsi. Nevybavuju si, že by ses tenkrát něčím vymykal. Nezasáhl mě žádný šíp.

Na první pohled ne.

Ani na ten druhý.

Nevím, jestli v něco takového vůbec věřím. Bouře mě už nezajímají.

Potkala jsem tě, nijak zvlášť jsi mě nezaujal. Došla jsem k názoru, že jsi úplně obyčejný. Že jsi jako ostatní.

Možná to tak i bylo.
Ale pak to najednou neplatilo.
Neměla jsem ani ponětí, jak moc jsi výjimečný. Neměla jsem ani ponětí, že to ty budeš moje
léto.

Vzpomínám si, jak pustá a prázdná jsem byla předtím, než ses objevil ty.
Než jsme se poznali, vězela jsem v temné hlubině. A všude panovalo ticho.
Jako když se na vodní hladině nezčeří ani vlnka.
A ona se rozprostírá nehybně jako zrcadlo. Zalitá tmou.
Takovému místu se říká tišina.
Já byla tišina.
Obklopovala mě a tvořila mě.
Potom ses objevil ty. A bylo světlo. A světlo bylo dobré.
Tak jsem chápala tebe.
Tma byla zlá.
Tak jsem chápala sebe.
Splývali jsme, stejně jako den přechází v noc. A noc v den.
Neměla jsem ani ponětí,
že se blíží zima.
Že den zmizí.
A vládu převeze věčná noc.
A pohltní mě.
Že pocítím nepřítomnost dne.
Že pocítím nepřítomnost světla.
A že tě nikdy neopustím.